

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoPs/1/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4123202759
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4123202759.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci navrhovateľa A. B., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom C., toho času bytom "D.", Zariadenie sociálnych služieb E., E. XXX/X, F., osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, zastúpeného opatrovníčkou G. B., narodenou XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, za účasti Okresnej prokuratúry Nitra, so sídlom Damborského 1, Nitra, o odvolaní opatrovníčky proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 11Ps/10/2023 – 42 zo dňa 06.09.2023, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

- Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. zrušil rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 11Ps/27/2016-79 zo dňa 06.12.2017, výrokom II. rozhodol, že trovy dôkazov platí štát a výrokom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
- Rozhodol tak o návrhu A. B., ktorý sa domáhal navrátenia spôsobilosti na právne úkony.
- Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 231, § 249 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).
- Súd mal osvedčené, že rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 11Ps/27/2016-79 zo dňa 06.12.2017 bol A. B. obmedzený spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý vykonávať finančné záležitosti a operácie, nakladať s majetkom, disponovať s akoukoľvek finančnou čiastkou, rozhodovať o svojej zdravotnej a sociálnej starostlivosti, uzatvárať akékoľvek zmluvné vzťahy, konať pred finančnými inštitúciami, bankovými inštitúciami a inštitúciami poskytujúcimi služby. Zároveň mu súd ustanovil opatrovníčku, a to G. B., nar. XX.XX.XXXX.
- V konaní ustanovený znalec v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Peter Kozík na základe uznesenia Okresného súdu Nitra č. k. 11Ps/10/2023-10 zo dňa 26.04.2023 vypracoval o duševnom stave A. B. znalecký posudok č. 23/2023, z ktorého záverov vyplývalo, že menovaný trpí diagnózou – závislosťou od alkoholu, toho času abstinencia v chránenom prostredí. Znalec u menovaného nezistil známky takého organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránili v samostatnosti v sociálnom fungovaní, správnom pochopení obsahu a významu právnych úkonov, resp. by znižovali jeho schopnosť správne rozoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť alebo svoje konanie ovládať. Znalec konštatoval zmenu zdravotného stavu menovaného oproti

znaleckému posudku podanému H. I. D. v roku 2021. Znalec uviedol, že A. B. je po psychiatrickej stránke závislý od alkoholu, závislosť je trvalého charakteru, v súčasnosti s viacročnou remisiou, abstinenciou v podmienkach ZSS. Po psychiatrickej stránke menovaný netrpí takou duševnou poruchou alebo chorobou, ktorá by mu bránila vykonávať právne úkony. Je schopný sám sa o seba postarať a nevyžaduje celodennú starostlivosť a opatrovanie. Vie sa správne orientovať v čase a priestore, pozná hodnotu peňazí a pokiaľ bude abstinovať, dokáže s nimi racionálne hospodáriť. Menovaný je schopný si správne uvedomiť obsah a význam právnych úkonov, je schopný niesť následky svojho konania, vie si v spoločnosti vybaviť svoje osobné a úradné záležitosti, je schopný vnímať význam súdneho konania a rozhodnutia.

6. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že A. B. aj naďalej trpí diagnózou – závislosťou od alkoholu, ktorá mu bola stanovená pri jeho obmedzení spôsobilosti na právne úkony, pričom ide o ochorenie trvalého charakteru. Od roku 2021, kedy bol jeho zdravotný stav naposledy znalecky posúdený, však došlo k zmene jeho zdravotného stavu. A. B. v súčasnosti už niekoľko rokov plne abstínuje od alkoholu v chránenom prostredí Zariadenia sociálnych služieb E. – je v remisii. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že u A. B. neboli zistené také známky organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránili v správnom pochopení obsahu a významu právnych úkonov a preto dospel k záveru, že u A. B. sú splnené podmienky na navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

7. O trovách dôkazov rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 251 ods. 1 CMP tak, že trovy dôkazov platí štát. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie opatrovníčka s poukazom na to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok – ďalej len „CSP“), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP). Namietala, že znalecké dokazovanie, ktoré je podkladom pre rozhodnutie nebolo vykonané dostatočným spôsobom a týkalo sa vyslovene len posúdenia stavu, resp. situácií, ktoré v prípade abstinencie bude možné zo strany navrhovateľa vykonávať, najmä správnosť pochopenia obsahu a významu právnych úkonov a znalosť hodnoty peňazí ako aj možnosť s nimi narábať. Uvedené však podľa názoru opatrovníčky nemožno považovať za postačujúce zistenia vedúce k prepusteniu navrhovateľa zo zariadenia. Ako už spomínala na pojednávaní, navrhovateľ už dlhodobejšie nežil s ňou a ich dcérou v domácnosti, ale žil bezdomoveckým spôsobom života, keďže v plnej miere holdoval alkoholu a bol nezamestnaný, okrem iného v jeho stavoch opitosti sa stalo, že ich veľakrát ohrozoval a bola aj situácia kedy ich naháňal sekerou.

V ďalšom uviedla, že navrhovateľ je už niekoľko rokov v ZSS E., kde je izolovaný od alkoholu a keďže je pod dozorom, z tohto dôvodu je núteným abstinentom. Znalec MUDr. Kozík v posudku konštatoval, že to či sa rozhodne abstinovať alebo naďalej bude popíjať alkoholické nápoje, je čisto na jeho rozhodnutí a neovplyvňuje toto rozhodnutie žiadna duševná porucha alebo choroba, avšak podľa názoru opatrovníčky uvedené hodnotenie je vzhľadom na situáciu navrhovateľa nutné vnímať ako veľmi zjednodušené, keďže nie sú zohľadnené ďalšie významné aspekty v rámci posudku, a to bývanie, financie, nezamestnanosť, a to najmä s poukazom na to, že po prepustení je navrhovateľ opätovne na ulici, kde sa jeho správanie a dodržiavanie abstinencie vráti do pôvodného stavu. Starostlivosť, ktorá je navrhovateľovi v zariadení poskytovaná, a to najmä zdravotná starostlivosť v rámci jeho liečby závislosti od alkoholu, by si sám nikdy nebol schopný zabezpečiť, keďže podľa názoru opatrovníčky nedokáže si sám zabezpečiť ani základné životné potreby (nemá strechu nad hlavou). Hospodárenie s peniazmi uňho nefunguje; všetok svoj príjem minie na alkohol, a preto znalecké dokazovanie v tomto smere je nutné označiť za nedostatočné. Namietala ďalej, že nebolo zisťované potencionálne riziko jeho nevypočítateľného správania po prinavrátení spôsobilosti na právne úkony a prepustení zo ZSS, a to i s ohľadom na to, že nemá zabezpečené bývanie, a ani ostatné základné životné potreby. Dodala, že ako ustanovená opatrovníčka nemôže za žiadnych okolností súhlasiť s prinavrátením spôsobilosti opatrovancovi.

Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh nesvojprávneho A. B. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu zamietne.

9. K odvolaniu opatrovníčky sa vyjadrila Okresná prokuratúra Nitra, ktorá poukázala na to, že zo znaleckého posudku MUDr. Petra Kozíka č. 23/2023 zo dňa 21.06.2023, ako aj výpovede znalca na pojednávaní vyplynulo, že u A. B. neboli zistené známky organického poškodenia mozgu, ktoré by napĺňali kritéria pre stanovenie demencie alebo organickej poruchy osobnosti. Rozhodnutie, či A. B. po prepustení zo ZSS E. začne popíjať alkoholické nápoje, je výlučne len na jeho vlastnom uvážení, pričom toto jeho rozhodnutie nebude ovplyvnené žiadnou duševnou poruchou alebo chorobou. A. B. v súčasnosti netrpí žiadnou duševnou poruchou, ani chorobou, ktorá by mu bránila správne pochopiť obsah a význam právnych úkonov. Menovaný pozná hodnotu peňazí, je schopný sa sám o seba postarať v širšom aj užšom sociálnom kontexte a vie si vybaviť aj svoje osobné a úradné záležitosti. Ďalej uviedla, že obsah podaného odvolania je založený výlučne len na domnienkach odvolateľky, pričom samotná závislosť na alkohole (ktorá je v súčasnosti v remisii) nemôže byť dôvodom pre nevyhovenie návrhu na navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Na základe vyššie uvedeného považovala odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za zákonný a vecne správny, a preto navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil a odvolanie menovanej zamietol v celom rozsahu.

10. K vyjadreniu Okresnej prokuratúry Nitra sa vyjadrila opatrovníčka, pričom uviedla, že prokurátor vo svojom vyjadrení neguje, príp. zľahčuje dôvody jej odvolania poukazujúc pritom formalisticky na závery znaleckého posudku. Poukázala na viaceré nezrovnalosti znaleckého posudku najmä, že na str. 5. tohto posudku znalec referuje skoršie zisťovanie zdravotného stavu skúmanej osoby, pričom okrem iného referuje i o tom, že na základe CT mozgu bolo p. B. diagnostikované organické poškodenie mozgu, ktoré je ireverzibilného charakteru. Zároveň poukázala na to, že znalec neuvádza, či v rámci znaleckého dokazovania vykonal CT mozgu, napriek tomu však v odpovedi na otázku č. 1. uvádza, že „nezisťuje známky takého organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránilo v samostatnosti“. Nezodpovedanou otázkou v tomto smere je, že keď bola v roku 2016 na základe CT vyšetrenia mozgu zistená mozgová atrofia (úbytok mozgových buniek) u p. B., pričom zároveň platí, že tento stav je ireverzibilný, na akom podklade znalec MUDr. Kozík zistil stav organického poškodenia, keď sa aktuálne vyjadruje k jeho rozsahu? V znaleckom posudku síce možno nájsť určité hodnotiace úvahy k prípadnej reverzibilite organických zmien mozgu, ktoré znalec MUDr. Kozík prezentuje, avšak tieto nie sú podložené žiadnym klinickým podkladom, ako napr. aktuálne CT mozgu, aby bolo možné s určitosťou určiť stupeň organického poškodenia mozgu. Keďže takýto aktuálny klinický podklad nebol v rámci znaleckého skúmania zabezpečený, je nutné dovodiť dôvodnú pochybnosť o objektívnom aktuálnom zdravotnom stave p. B., ako i vplyv tejto diagnózy na jeho ďalšie správanie mimo chráneného prostredia ZSS. Znalec napokon zrejme v nedostatku klinických podkladov pripúšťa, že p. B. by po prepustení zo ZSS mohol iracionálne nasmerovať finančné prostriedky do recidívy užívania alkoholu. Recidíva abúzu alkoholu menovaného je po odchode z chráneného prostredia ZSS s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou daná. Aktuálne je menovaný ešte v nútenej abstinencii, je však nepochybné, že bez cudzej pomoci nedokáže racionálne hospodáriť s peniazmi a je i v zmysle úvah znalca vysoko pravdepodobné, že všetky finančné prostriedky minie na alkohol.

Opatrovníčka ďalej uviedla, že ona ako aj jej deti boli veľmi dlhú dobu vystavení počinom psychicky chorej osoby, čo je zrejme po prinavrátení spôsobilosti na právne úkony p. B. nevyhnutné očakávať. V tejto spoločnosti je však pravdepodobne údelom týraných osôb, čakať až na fatálny útok, kedy kompetentné orgány opäť ex post precitnú a možno v ďalšom medializovanom prípade bude tá istá okresná prokuratúra žiadať výnimočný trest, demonštrujúc tým ochranu spoločnosti.

11. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – opatrovníčkou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

12. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 231 CMP, v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony,
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

Podľa § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

13. Odvolací súd dôsledne preskúmajúc vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel jednoznačne k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie uplatneného návrhu. Odvolací súd sa stotožňuje aj s právnymi závermi, ku ktorým súd prvej inštancie dospel, pričom na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v kontexte zisteného skutkového stavu správne vyložil, v dôsledku čoho odvolací súd konštatuje vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, s odôvodnením ktorého sa v celom rozsahu stotožňuje a s poukazom na § 387 ods. 2 CSP naň v ďalšom odkazuje. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považuje odvolací súd nielen za správne, ale aj za presvedčivé. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty opatrovníčky nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť, v dôsledku čoho je odvolanie nedôvodné.

14. Predmetom konania na súde prvej inštancie bol návrh osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony na navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na argumenty odvolateľky, skutočnosti vyplývajúce z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku bolo posúdiť, či je správne a zákonné rozhodnutie Okresného súdu Nitra.

15. Pokiaľ ide o námietku o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že právne posudzovanie je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriadiuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

16. Súd prvej inštancie vec právne posúdil ako návrh navrhovateľa na navrátenie spôsobilosti na právne úkony podľa ust. § 231, § 249 ods. 1 CMP a dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný, nakoľko u menovaného neboli zistené také známky organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránili v správnom pochopení obsahu a významu právnych úkonov. Takéto právne posúdenie veci ako aj závery súdu prvej inštancie odvolací súd považuje za správne a námietky opatrovníčky o nesprávnom právnom posúdení veci za nedôvodné. Odvolací súd konštatuje, že preskúmaním veci nezistil skutkové, ani právne vady napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

17. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zákonná úprava a doterajšia prax súdov týkajúca sa inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov podstatným, keďže pri interpretácii ust. § 10 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby. V medziach ústavného významu práv človeka pri ich obmedzení sa primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Judikatúra Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky je ustálená v tom, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony prichádza do úvahy až vtedy, ak je použitie iných prostriedkov vylúčené alebo je zjavné, že ich účinnosť nebude mať žiaden dopad na postihnutú osobu. Výkon súdnej činnosti sa musí vyvarovať takým interpretačným a aplikačným postupom, následkom ktorých by mohlo dôjsť k neodôvodnenému (svojoľnému) obmedzeniu či dokonca k popretiu uvedených práv človeka. Tejto kvalitatívnej požiadavke sa musí podriadiť celé súdne konanie o spôsobilosti k právnym úkonom (rozhodnutie sp. zn. 8 Cdo 276/2014).

18. Keďže obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je nepochybne jedným z najzávažnejších zásahov do duševnej integrity fyzickej osoby a jej súkromia, preto je nevyhnutné, aby tieto zásahy verejnej moci boli výsledkom starostlivého a citlivého posúdenia súdu za súčasnej spolupráce s odborníkom, resp. znalcom. Preto, opierajúc sa predovšetkým o názor odborníka, je úlohou súdu vo vzťahu k zistenej duševnej poruche a jej prejavom u konkrétnej osoby, nastaviť v rozhodnutí rozsah obmedzenia tak, aby zabezpečil primerané, čo najmenej represívne, ale zároveň účinné záruky tak, aby osobe bola poskytnutá ochrana pred neuváženým konaním tejto osoby poškodzujúcim ju samotnú a pred jej prípadným zneužitím zo strany tretích osôb. Jednou zo zásad uplatňovaných pri rozhodovaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je, aby tento prostriedok ochrany zasahoval do spôsobilosti osoby na právne úkony v čo najmenšom rozsahu pokiaľ to okolnosti prípadu dovoľujú, ale zároveň tak, aby účel opatrenia bol zachovaný.

19. Dôvod pre obmedzenie spôsobilosti na právne úkony obstojí vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony. Zodpovedať túto otázku je možné iba na základe znaleckého posudku, ktorého závery súd vyhodnotí spravidla vo vzájomnej súvislosti s ďalšími vykonanými dôkazmi a prihliadne pritom na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom existuje.

20. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd pri rozhodovaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony musí dôsledne dbať na to, aby neboli práva obmedzované vo väčšom rozsahu ako je to nevyhnutne potrebné. Vzhľadom na to, že rozhodovanie o obmedzení, prípadne navrátení spôsobilosti na právne úkony hlboko zasahuje do právnej sféry danej osoby a jeho cieľom je predovšetkým poskytnúť ochranu osobám, ktoré pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie sú schopné uskutočňovať žiadne, alebo niektoré právne úkony, je povinný dôsledne skúmať okolnosti na strane osoby, ktorá má byť obmedzovaná a skutočnosti, ktoré v prípade, ak ide o konanie na návrh, majú takéto rozhodnutie odôvodňovať. Je potrebné mať pritom na zreteli, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je opatrením v záujme tých, ktorí nemajú možnosť svoje konanie ovládať, alebo jeho následky posúdiť. Súd pri určení rozsahu obmedzenia musí preto prihliadnuť na okolnosti konkrétneho prípadu a postihnúť týmto obmedzením len tú oblasť životných situácií občana, pre ktorého je to nutné v záujme ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, ako aj v záujme spoločnosti. Ide o opatrenie, ktoré má chrániť a nie poškodzovať, alebo ohrozovať záujmy občana.

21. S poukazom na dôvody podaného návrhu, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že pre posúdenie duševného stavu osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, bolo rozhodujúcim zistenie, či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou a táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú ustanoveniami Občianskeho zákonníka alebo či u danej osoby existuje závislosť spôsobujúca obmedzenie konať s právnym následkom. Občiansky zákonník v ust. § 10 predpokladá, že ide o stav trvalý po určitú kvalifikovanú dobu, ale súčasne nevyklučuje, že zdravotný stav fyzickej osoby sa môže zmeniť. Vychádzajúc z ustanovenia § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka bolo vzhľadom na vyššie uvedené pre rozhodnutie súdu prvej inštancie potrebné vykonať posúdenie zdravotného stavu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Keďže posúdenie zdravotného stavu vyžaduje odborné znalosti, súd prvej inštancie postupoval správne v zmysle ustanovenia § 244 CSP, keď v konaní ustanovil súdneho znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria MUDr. Petra Kozíka, ktorému uložil povinnosť posúdiť zdravotný stav osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná a vypracovať znalecký posudok. Súd nie je oprávnený k tomu, aby si sám vytváral nejaký úsudok o zdravotnom stave pacienta.

22. Východiskom odvolacej argumentácie opatrovníčky, bolo opakované vyjadrovanie nesúhlasu so zisteniami súdu prvej inštancie o zdravotnom stave osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, resp. opatrovníčka namietala viaceré nezrovnalosti vypracovaného znaleckého posudku.

23. V predmetnej veci súd prvej inštancie prihladol na znalecký posudok č. 23/2023, ktorý bol vypracovaný znalcom v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, na základe ktorého dospel k jednoznačnému záveru, že u A. B. neboli zistené také známky organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránili v správnom pochopení obsahu a významu právnych úkonov. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne objasnil, na základe akých skutočností dospel k predmetnému právnenému názoru pričom poukázal najmä na vypracovaný znalecký posudok, ktorý má pre toto konanie podstatný význam.

24. V rovine vyhodnotenia znaleckého dokazovania odvolací súd poukazuje primerane a podporne na to, že podľa ustálenej súdnej praxe od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 CSP) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Znalec musí vychádzať z odborných znaleckých záverov a nielen zo skutočností, ktoré príslušná osoba alebo osoby vnímajú svojimi zmyslami. Znalec, ktorého znalecký posudok bol v danej veci rozhodujúci, vychádzal z vyšetrenia osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, lebo v danom prípade bolo potrebné zistiť, aký je jeho zdravotný stav. Po oboznámení sa so znaleckým posudkom odvolací súd konštatuje, že znalec ustanovený v predmetnom konaní so zreteľom na svoje odborné znalosti a skúsenosti, po analýze zdravotnej dokumentácie a vykonaní vlastných vyšetrení osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná, prehľadným a logickým zdôvodnením vyložil svoje odborné závery a podklady, z ktorých pri zodpovedaní jemu zadáných odborných otázok postupoval.

Odvolací súd má za to, že záver znaleckého posudku je presvedčivý a jednoznačný, preukazujúci, že osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná, trpí diagnózou – závislosťou od alkoholu, avšak toho času abstínuje v chránenom prostredí zariadenia ZSS E.. Znalec u menovaného nezistil známky takého organického poškodenia mozgu, ktoré by mu bránili v samostatnosti v sociálnom fungovaní, správnom pochopení obsahu a významu právnych úkonov, resp. by znižovali jeho schopnosť správne rozoznať nebezpečenstvo svojho konania pre spoločnosť alebo svoje konanie ovládať. Je schopný sa sám o seba postarať a nevyžaduje celodennú starostlivosť a opatrovanie, vie sa správne orientovať v čase, v priestore, pozná hodnotu peňazí.

Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu, ak sa menovaný rozhodne opustiť zariadenie, v ktorom sa nachádza, nič mu nebráni rozhodnúť sa ako bude ďalej žiť, teda či bude viesť riadny život a v abstinencii zotrvať, alebo sa vráti k požívaniu alkoholických nápojov a následným komplikáciám s tým spojeným, za ktoré bude sám niesť zodpovednosť. Menovaný netrpí takou duševnou chorobou či poruchou, pri ktorej by nebol schopný ovládať svoje konanie a rozpoznať jeho protiprávnosť, a preto obava opatrovníčky z jeho prípadného budúceho agresívneho správania nesúvisí s potrebou obmedzenia na právne úkony. Menovaný nemôže byť obmedzený na právne úkony iba na základe dohadov, či obáv z jeho budúceho správania. To, že sa menovaný v minulosti správal agresívne voči svojej rodine neznamena, ani nepredpokladá jeho budúce totožné správanie. Ak sa aj obavy opatrovníčky naplnia a menovaný začne holdovať alkoholu a jeho správanie bude nevyspytateľné, či ohrozujúce život a zdravie iných osôb, má opatrovníčka možnosť pre svoju ochranu a ochranu svojej rodiny obrátiť sa so svojim podnetom na orgány činné v trestnom konaní, pričom nie je žiaden dôvod vychádzať z predpokladu, že tieto orgány vo veci nebudú konať, alebo, že ich konanie bude neúčinné.

25. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov v súlade s ust. § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania s poukazom na § 396 ods. 1 CSP v spojení § 52 CMP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).